

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Юрія Федьковича**

Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

**СИЛАБУС
ІСТОРІЯ ТА ВІРОВЧЕННЯ
РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ**

Освітня програма зі спеціальності	БОГОСЛОВ'Я
Спеціальність	041 Богослов'я
Галузь знань	03 Богослов'я
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Обсяг дисципліни	Кредити – 3 (Загальний обсяг – 90 годин) Авдиторна робота – 30: лекцій – 20 год.; семінар – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Профайл викладача	ШКРІБЛЯК Микола Васильович доктор філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології https://philcult.chnu.edu.ua/spivrobotnyky/vykladachi/shkriblyak-mykola-vasylovych/
Форма підсумкового контролю	ЗАЛІК
Контактні телефони	+38 037 58-48-83
E-mail	m.shkriblyak@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1920
Консультації	Понеділок: 14.30 – 16. 00; четвер: 11.30 – 12.50 (в усіх інших випадках – за попередньою домовленістю)

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Історія та віровчення Римо-Католицької Церкви», хоча й не належить до обов'язкових освітніх компонент ОП Богослов'я, що впроваджується в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, в багатьох ОП їй відведено місце у структурі обов'язкових. І це – справедливо і природньо, адже Церква Христова має спільну понад тисячолітню історію становлення та розвитку. Попри те, що стався розкол і зафіксовано розділення між східною і західною традицією християнства, між Католицькою і Православною Церквами зберігаються тісні взаємини і міжцерковний діалог. Церкви спромоглися зняти обопільні анафеми, культивують визнання таїнств і апостольської спадковості духовенства.

Сьогодні дедалі менше лунає звинувачень на адресу одна одної у відступництві, догматичних і канонічних розбіжностях, відхиленнях в моральному вченні, що актуалізує потребу формування у здобувачів богословської освіти комплексних знань з історії Вселенської Церкви.

Засвоюючи навчальний матеріал з історії та віровчення Римо-Католицької Церкви, здобувачі вищої богословської освіти мають можливість сформуванню збалансованої уяви про спільне історичне минуле Христової та ознайомитися із факторами, які призвели до відокремлення «латинського» Заходу від «грецького» Сходу. Навчальний матеріал також допоможе чіткіше

зрозуміти провідні тенденції розвитку Римо-Католицької Церкви в її впливах на становлення та розвиток європейської цивілізації, на формування взаємин з православним світом.

Пререквізити: базові знання і розуміння історичного розвитку та специфіки формування, а також функціонування віроповчальних доктрин християнських конфесій.

НАЧАЛЬНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕТИ

<i>Модуль 1</i>		Кількість годин
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ПРИМАТУ РИМСЬКОГО ПАПИ. ЦЕРКОВНО-ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ ВІДОКРЕМЛЕННЯ КАТОЛИЦЬКОГО ЗАХОДУ ВІД ПРАВОСЛАВНОГО СХОДУ		
Тема 1	Вступ до навчальної дисципліни: предметне поле, завдання, методологія, джерела та історіографія	2 год.
Тема 2	Римська кафедра від часів Апостольських до піднесення влади Римських архієреїв у IV ст.	2 год.
Тема 3	Римські папи та їх роль у житті Христової Церкви епохи Вселенських соборів (325–787)	2 год.
Тема 4	Конфлікти між Римом і Константинополем: Фотієва та Керуларієва схизми. Наслідки великого церковного розколу 1054 р.	2 год.
<i>Модуль 2</i>		
РОЗКВІТ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО ПАПСТВА, «АВІНЬОНСЬКИЙ ПОЛОН», КАТОЛИЦЬКА РЕФОРМА І КОНТРЕФОРМАЦІЯ		
Тема 5	Понтифікати Папи Григорія VII Гільдебранда (1073–1085) й Інокентія III (1198–1216) як вершина середньовічного розквіту папства	2 год.
Тема 6	Епоха „Авіньйонського папства” і внутрішньоцерковна схизма (1378–1414)	2 год.
Тема 7	Папство доби Відродження: католицька реформа та протестантська реформація, Тридентський собор і Контрреформація	2 год.
РИМО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА: ВІД ПЕРШОГО ВАТИКАНСЬКОГО СОБОРУ ДО СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І КОМПРОМІСІВ ІЗ ГЛОБАЛІЗОВАНИМ СВІТОМ		
Тема 8	Перший та Другий Ватиканські собори (1869–1870; 1962–1965)	2 год.
Тема 9	Особливості віровчення РКЦ: еклезіологія, тріадологія, сотеріологія, маріологія та сакраментологія	3 год.
Тема 10	Сучасний стан і перспективи розвитку РКЦ в умовах глобалізації	1 год.

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ, ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Доступний академічний стиль викладу (подачі) навчального матеріалу. Широке застосування інноваційних технологій і традиційних форм навчання, що базуються на принципі людиномірності (лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, семінар-конференція, самостійно-дослідницька робота, аналіз і пропонування рішення ситуативно-змодельованих професійних задач, експертна робота в малих групах та презентація індивідуальних проектів (рішень), характерних для визначення проблемного історії та віровчення Римо-Католицької Церкви, компаративного богослов'я, критичного аналізу особливостей догматичних, канонічних, еклезіологічних, літургічних відмінностей католицизму і православ'я.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ Й ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне та письмове опитування, тестування, есе, рецензія, культурологічна експертиза (оцінка), порівняльна таблиця, презентація та ін.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним результатом навчання, передбаченим робочою програмою, освітньою програмою.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Усі завдання курсу мають бути результатом сумлінної самостійної праці.

Більше про політику академічної доброчесності та її імплементацію в академічному житті та освітньому процесу дивіться: «Етичний кодекс Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича»:

https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chemivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf

та «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwg/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бурега В. Історія та богослов'я Католицької Церкви : навчальний посібник. Київ : Видавничий відділ Української Православної Церкви (МП), 2021. 576 с.
2. Бурмило І., протоієрей. Історія Церкви. Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. 424 с.
3. Веселі Е. Вибори папи: від святого Петра до Франциска / пер. з хорв. о. Корнилія Яремака. Жовква: Місіонер, 2014. 392 с.
4. Вселенський Собор – Ватиканський II. Діяння і постанови: 1. Діяння Ватиканського Собору. URL : <http://diasporiana.org.ua/religiya/11579-vselskiy-sobor-vatikanskiy-ii-diyannya-i-postanovi-1-diyannya-vatikanskogo-soboru/>
5. Дядько М. Історія Вселенської Церкви. Ляндгут, 1947. 44 с. URL : <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/21093/file.pdf>
6. Електронна бібліотека «Diasporiana». URL : <http://diasporiana.org.ua/category/religiya/>
7. Історія західних віровизнань. Курс лекцій [Упорядн. прот. О. Маланяк]. Київ: КПБА, 2002.
8. Келлер Т. Євангелізація в сучасному світі. Кана, 2024. 104 с.
9. Нагаєвський І. Історія римських вселенських архиєреїв. В 3-х частинах. Рим, 1967.
10. Римські Папи. Список і біографії. URL : <https://www.sedmitza.ru/lib/text/441799/>
11. Сабол С. Католицизм і Православ'є. Нью-Йорк, 1955. 327 с.
12. Сушко. О. Чи Апостол Петро був Папою. Вінніпег, 1917. 34 с.
13. Українська католицька енциклопедія : <http://catholicencyclopedia.in.ua/tegi/struktura?page=1>
14. Шудю М. Папський примат і Східна Церква. Саскатун, 1955. 193 с. URL : <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/21230/file.pdf>
15. Шкрібляк М. Українська Греко-Католицька Церква у другій половині ХХ століття: перші кроки на шляху до легалізації та повернення втраченого. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-тет, 2023. Т. 47. С. 347–355.
16. Шкрібляк М. Відокремлення «візантійського сходу» від «латинського заходу»: церковно-політичні стратегії патріархів Фотія та Михайла Керуларія. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2021. Т. 32 (71). № 3. С. 262-269.
17. Шкрібляк М. Релігійний чинник соціокультурних розколів в українській історії : монографія. Київ : ВД «Адеф-Україна», 2023. 424 с.

Довідкова та словникова література

18. Велика українська енциклопедія. URL : https://vue.gov.ua/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0
19. Глосарій релігієзнавця / За ред. член-кор. НАПН України Балуха В.О. – Чернівці: Наші книги, 2013. 280 с.
20. Електронна бібліотека «Diasporiana». URL : <http://diasporiana.org.ua/category/religiya/>

21. Ілюстрована історико-богословська енциклопедія: в 5-тит. / редкол. В. О. Балух (голова), В. В. Коцур (заст. голови) та ін. Чернівці: Друк Арт, 2024 – 2026 (Т. 1. 472 с.; Т. 2. 480 с.; Т. 3. 656 с.; Т. 4. 612 с.).
22. Українська католицька енциклопедія. URL : <http://catholicencyclopedia.in.ua/tegi/struktura?page=1>